

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lintulajin pesinnän häirintää

1 Hakija

Maailman Luonnon Säätiö – World Wide Fund For Nature, Suomen rahasto sr (WWF)

2 Asia

Lupahakemus lapinpöllön pesinnän kuvaamiseen vuosina 2026–2030 tutkimus- ja opetustarkoituksessa koko Suomessa.

3 Hakemus

WWF hakee poikkeuslupaa livekameralaitteiston asentamiseksi lapinpöllön (*Strix nebulosa*) pesälle pesintäkauden ajaksi 15.4.–15.8. vuosina 2026–2030. Lupaa haetaan koko Suomen alueelle.

Lupaa haetaan useammalle vuodelle toiminnan ja hallinnollisen ennakoitavuuden sekä häiriöiden minimoinnin vuoksi. Lapinpöllön pesintä on voimakkaasti sidoksissa myyräkantoihin, minkä vuoksi pesintäpaikka ja -ajankohta vaihtelevat vuosittain. Monivuotinen lupa mahdollistaa sen, että kameraseuranta voidaan toteuttaa ainoastaan silloin, kun olosuhteet ovat lajin kannalta suotuisat, ilman tarvetta kiireelliselle lupaprosessille.

Hankkeen käytännön toteutus on aina tapaus- ja pesäkohtainen. Kamera asennetaan vain, mikäli sopiva seuranta paikka löytyy, maanomistajalta saadaan tarvittavat luvat ja lapinpöllön perehtyneen asiantuntijan arvion perusteella pesä soveltuu häiriöttömään seurantaan. Seurannan jatkuvuus tukee myös ympäristökasvatusta ja yleisön sitoutumista luonnonsuojeluun ilman, että toiminnasta aiheutuu lisääntyvää häiriötä lajille.

Aiempi toiminta lajin parissa

WWF:llä on aiemmin ollut kaksi erillistä lupaa lapinpöllön pesinnän livekuvaamiseen (VARELY/8766/2022 ja VARELY/1031/2024). Molemmat luvat ovat rauenneet, ja tällä hakemuksella haetaan lupaa jatkaa hyväksi ja häiriöttömäksi osoittautunutta toimintaa. Aiemmat pesäkamerat ovat sijainneet Keminmaan ja Joensuun alueilla.

Hankkeen tarkoitus

Projektin tavoitteena on lisätä yleistä tietoisuutta lapinpöllön elintavoista, pesinnästä ja lajia uhkaavista tekijöistä. Livekameran avulla yleisölle tarjotaan mahdollisuus seurata harvinaista lajia ilman fyysistä läsnäoloa pesäpaikalla. Kamerakuva välitetään yleisölle WWF:n Luontolive-palvelussa.

Pesäkameran tekninen toteutus

Pesäkamera toteutetaan kartoittamalla kuvaamiseen soveltuva pesä. Pesän läheisyyteen asennetaan kamera ja mikrofoni. Laitteiston muut osat (akusto, lähetinlaitteisto ja aurinkopaneeli) sijoitetaan selvästi kauemmas pesästä. Aiemmat pesäkamerahankkeet ovat osoittaneet, ettei lapinpöllö ole reagoinut haitallisesti kameran läsnäoloon.

Häiriöiden minimointi

WWF:llä on pitkä kokemus livekameroiden käytöstä. Laitteisto ei edellytä säännöllistä huoltoa pesintäkauden aikana, ja toimintaa seurataan etäyhteyksin. Mahdollisia häiriöitä arvioidaan jatkuvasti livekuvan perusteella. Mikäli pesinnän onnistumista uhkaavia häiriöitä havaitaan, lähetys keskeytetään tai lopetetaan viipymättä tapauskohtaisen arvion perusteella. Laitteisto puretaan vasta pesinnän päätyttyä.

Yksityisyyden turvaaminen, yhteistyökumppanit ja hankkeeseen osallistuvat henkilöt

Kuvauspaikan sijainti pyritään salaamaan, eikä tarkkoja paikkatietoja tai tunnistettavia maastopiirteitä julkaista. WWF toimii Luontoliven kameroiden varalle tehdyn toimintasuunnitelman ja lupaehtojen mukaisesti. WWF vastaa maanomistajan luvan hakemisesta ja tekee yhteistyötä keskeisten sidosryhmien kanssa. Kaikki hankkeeseen osallistuvat henkilöt toimivat WWF:n ohjeistuksen ja lupaehtojen mukaisesti ja heillä on kokemusta lintujen pesimäaikaiseen työskentelyyn liittyvistä rajoitteista.

4 Määräykset, joita hakemus koskee

Lapinpöllö on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu.

Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänsyklinen kannalta tärkeillä alueilla.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. tutkimus- ja opetustarkoituksessa. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

5 Päätös ja lupaehdot

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakijalle luvan lapinpöllön pesän kuvaamiseen alla luetelluin ehdoin.

1. Lupa on voimassa 31.12.2030 asti koko Suomessa pl. Ahvenanmaan maakunta.
2. Tällä luvalla saa kuvata vuosittain yhtä lapinpöllön pesää.
3. Kameralaitteisto voidaan asentaa pesinnän alkuvaiheessa. Laitteisto on koottava mahdollisimman valmiiksi ennen pesälle menoa, jotta pesällä vietettävä aika on mahdollisimman lyhyt. Laitteiston voi poistaa pesältä poikasten lähdettyä. Mikäli kuvauksen havaitaan merkittävästi häiritsevän pesintää, tulee laitteisto poistaa viipymättä.

4. Käytettävät laitteet ja välineet on sijoitettava maastoon siten, että ne eivät houkuttele ulkopuolisia henkilöitä pesän läheisyyteen. Kuvauskulmat tulee rajata niin, ettei paikka ole tunnistettavissa tai muuten tule julkiseksi.
5. Verkkosivustolla, jolla pesäkuvaa jaetaan, tulee olla maininta, että pesäkuvaukselle on myönnetty luonnonsuojelulain mukainen poikkeuslupa lapinpöllöä koskevista rauhoitussäännöksistä. Samassa yhteydessä on ilmoitettava tämän päätöksen asianumero LVV-U/49368/2026.
6. Mikäli toimenpiteitä tehdään perustetulla luonnonsuojelualueella, tulee hakijan tarvittaessa hakea erillinen lupa poiketa alueen rauhoitusmääräyksistä. Yksityisten luonnonsuojelualueiden osalta lupaviranomainen on Lupa- ja valvontavirasto ja valtion suojelualueiden osalta Metsähallitus.
7. Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
8. Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimessa) ja pyydettyäessä lupa on esitettävä.
9. Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
10. Lupa- ja valvontavirasto valvoo lupaehtojen noudattamista. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
11. Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain 31.12. mennessä. Raportti toimitetaan Lupa- ja valvontaviraston kirjaamoon (kirjaamo@lvv.fi) päätöksen asianumerolla LVV-U/49368/2026 varustettuna. Raportista tulee ilmetä kuvatun pesän sijainti, kameran asennus- ja purkuajankohta, mahdollisten huoltotöiden tarve sekä huoltotöiden kesto ja ajankohdat. Raportin toimittamisen yhteydessä tulee lisäksi antaa yhteenveto kuvamateriaalin alustavista tuloksista, kuten mahdollisista pesinnän keskeytymisen syistä ja pesintätuloksesta, tieto siitä, onnistuttiinko pesäkuvauksen avulla lukemaan rengastustietoja sekä arvio kuvauksen vaikutuksesta kuvattavalla pesällä pesivän parin pesintään.

6 Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää tutkimus- ja opetustarkoituksessa. Videomateriaali julkaistaan WWF:n Luontolive verkkopalvelussa, jonka tavoitteena on välittää kuvaa harvinaisista eläinlajeista, joiden suojelemiseksi on vielä tehtävä töitä. Samalla pyritään edistämään luonnonsuojelun yhteiskunnallista hyväksyttävyyttä ja innostamaan ihmisiä osallistumaan suojelutoimiin. Esimerkiksi vuonna 2023 Luontoliven pöllösivulla oli yli miljoona katselukertaa.

Materiaalilla halutaan levittää tietoa lapinpöllön elintavoista ja pesinnästä, ja sillä voi olla myös tutkimuksellista arvoa, koska ko. lajin pesinnän tuntemuksessa on puutteita. Aiempina vuosina livekameran kuvaa on seurattu säännöllisesti ja pesälle tuodut saaliit aikatauluineen on taulukoitu seurantadokumenttiin. Lintudirektiivin 10 artiklan mukaan jäsenmaiden on edistettävä luonnonvaraisten lintujen tutkimusta sekä muuta työtä niiden suojelemiseksi.

Muuta tyydyttävää tai vähemmän lajin pesintää häiritsevää keinoa vastaavan tiedon saamiseksi tutkimus- ja opetuskäyttöön ei ole saatavilla, sillä etäyhteydellä hallittava

kameralaitteisto mahdollistaa pesinnän tarkan seurannan ilman, että pesän läheisyydessä tarvitsee kesken pesinnän käydä muuta kuin pakottavissa laitteiston huoltotilanteissa. Vuonna 2023 laitteistoa jouduttiin kesken pesinnän huoltamaan, mutta huolto onnistui etäämmällä pesästä eikä pesinnän arvioitu häiriintyneen.

Kameralaitteiston saa asentaa pesinnän alkuvaiheessa. Pesäpaikat vaihtelevat vuosittain ja mikäli kamera asennettaisiin vasta poikasten rengastuksen yhteydessä, jäisi kuvausaika niin lyhyeksi, ettei se ole kamerasäntämisen vaivan ja kustannusten arvoista eikä opetus- ja tutkimustarkoituksella täyty. Aloittamalla kuvaaminen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa pesintää saadaan lajin pesimäbiologiasta tarkkaa tietoa ja livekameroiden seuraajat näkevät pesinnän kokonaisuudessaan. Lisäksi lapinpöllö ei hylkää pesäänsä helposti. Esimerkiksi rengastaminen haudonta-aikaan on sallittua eikä sillä ole havaittu olevan negatiivisia vaikutuksia pesintään. Kameralaitteiston asentamisen aiheuttama häiriö on rengastusta huomattavasti pienempi, koska pöllöön ei kosketa

Vuonna 2023 kamera asennettiin, kun pesässä oli kaksi munaa. Asennuksen aikana pöllö poistui pesältä noin 10 minuutiksi, mutta palasi pesälle, kun kameraa asennettiin puuhun. Vuonna 2024 sopivaa kuvattavaa pesää ei löytynyt, ja vuonna 2025 kamera asennettiin haudontavaiheessa. Emo palasi pesälle hautomaan välittömästi asennuksen jälkeen, eikä kuvauksen arvioitu vaikuttavan haitallisesti pesintään. Kuvauksen jatkaminen tulevana vuosina sopivan pesän löytyessä ei vaaranna lajin suotuisaa suojelutasa.

7 Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi luonnonvaraisten lintujen suojelusta (2009/147/EY, lintudirektiivi), artikkelit 1, 10

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Hallintolaki (434/2003) 55 §, 62 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

8 Päätöksen voimaantulo

Lupa- ja valvontavirasto on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Jotta kameralaitteisto on mahdollista asentaa suunnitellusti pesinnän alkuvaiheessa, tulee luvan mukaisiin toimenpiteisiin voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida päätöksen luonteen vuoksi lykätä.

9 Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on toimitettu hakijalle sähköisesti ja annettu tiedoksi yleistiedoksiannolla.

10 Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on hyväksytty/allekirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Liisa Maanpää-Pakkanen ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

11 Käsittelymaksu

Maksutta. Valtioneuvoston Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuodelle 2026 antaman asetuksen (1177/2025) mukaan luonnonsuojelua edistävään tutkimus- tai opetustarkoitukseen myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

Päätös on annettu tiedoksi yleistiedoksiannolla.

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihte: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/49368/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/49368/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Maanpää-Pakkanen Liisa 10.03.2026 11:42

Ratkaisija Aalto Tapio 10.03.2026 11:47